

DOCUMENTACIÓ “EN CATALÀ... SÍ! EN CATALÀ”

B. EL TREBALL

INTRODUCCIÓ

La societat moderna és complexa i plural, i entenem que tothom n’hauria de ser conscient. Entre tots formem un teixit de realitats, ben sovint diferents, i només compartint-les podem arribar a conèixer-les millor i, fins i tot, aportar el nostre granet de sorra per millorar-les.

Els Centres Educatius de Justícia Juvenil són un recurs de la societat per donar l’oportunitat als menors i joves infractors de fer una aturada i reflexionar sobre què els ha portat al centre i quines són les seves expectatives de futur. Per aconseguir-ho, una de les eines clau és la formació.

És en aquest àmbit, on ens trobem nosaltres, i pensem que donar a conèixer la nostra tasca, més enllà del nostre perímetre, és una experiència educativa molt positiva, tant per la societat en conjunt com pels nostres alumnes en concret.

El Centre Educatiu “El Segre”, no és en si mateix un centre escolar, però hi ha signat un acord de cooperació entre el Departament d’Educació i el Departament de Justícia de data 13 de gener de 2005, per regular el funcionament i el manteniment de les unitats docents als centres dependents de la Direcció General d’Execució Penal a la Comunitat i Justícia Juvenil.

Aquest acord té per finalitat establir els termes de cooperació entre el Departament d’Ensenyament i el Departament de Justícia, perquè els alumnes que no puguin acudir als centres educatius ordinaris, com a conseqüència de la seva situació judicial, rebin el suport de les unitats docents adscrites als centres educatius de justícia juvenil, als efectes de garantir-los el dret a l’educació.

Dit això, doncs, pretenem, amb la nostra tasca diària, mirar d'aportar el valor públic que, des de la nostra professió i des del nostre lloc de treball, hem de retornar a la nostra societat. Treballem per donar compliment a la Llei orgànica 5/2000 de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors i a la Llei 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil, on l'objectiu final és la reinserció, la **“formació per la reinserció”**.

La nostra singularitat com a centre fa que siguem els mestres i professors els que presentem aquest treball en nom i representació d'un col·lectiu d'alumnat que, per raons obvies de salvaguarda de la seva identitat i de la seva identificació amb un Centre Educatiu de Justícia Juvenil, no poden fer-ho ells mateixos.

D'aquesta manera, ens adequem a les bases del concurs i donem resposta a un projecte molt participatiu, on la majoria de joves han contribuït. Val a dir que, si d'aquest treball se'n derivés algun reconeixement de tipus econòmic, es revertiria íntegrament en accions o equipaments per als menors i joves.

OBJECTIUS QUE ES PRETENEN ASSOLIR

Els objectius que pretenem assolir són els següents:

- Generar una mirada diferent i una major complicitat en vers la llengua pròpia de Catalunya.
- Aportar experiències positives per eixamplar les seves expectatives d'èxit, més enllà del perímetre del nostre centre, com el que suposa participar en aquesta convocatòria dels XIII Premis el CAC a l'escola.
- Conèixer i endinsar-se en el món audiovisual, creant productes visualment atractius.
- Fomentar experiències de comunicació audiovisual .
- Posar en valor la tasca educativa que es realitza als centres de justícia juvenil i a les unitats docents i tallers adscrites com a espais formatius .

- Anar més enllà del centre i establir més lligams amb les organitzacions i els recursos de la nostra societat.
- Implicar els joves del centre en un projecte compartit, interdisciplinari i que vol fomentar el treball col·laboratiu.
- Prendre consciència de la importància dels recursos tecnològics audiovisuals.

CONTEXT EN QUÈ ES DESENVOLUPA

Per entendre bé la nostra proposta, cal donar la informació necessària per identificar bé la nostra singularitat.

Som mestres i professors de les Unitats Docents del CE El Segre de Justícia Juvenil del Departament de Justícia. Les Unitats Docents són espais educatius singulars fruit de la col·laboració entre el Departament d'Ensenyament i el Departament de Justícia, establerta en l'Acord de cooperació entre ambdós departaments per regular el funcionament i el manteniment d'aquestes Unitats Docents en els centres de la Direcció General de Justícia Juvenil signat el 2005.

Aquesta col·laboració respon fonamentalment a la necessitat de garantir el dret a l'educació de tots els nois que per les seves circumstàncies judicials no poden assistir a un centre educatiu. En aquest context singular d'execució penal, de privació de llibertat, els objectius fonamentals són treballar per fomentar el seu desenvolupament integral i ajudar-los a la inclusió social.

L'educació de les persones és l'eix vertebrador de qualsevol procés de socialització. El desenvolupament de les competències personals i la capacitat per viure en societat es basa en la formació integral de les persones. El context dels centres educatius de Justícia Juvenil ens obliga especialment com a societat a treballar per l'educació d'aquests menors/joves,

a fi de garantir el mandat institucional, però, sobretot, per poder oferir-los una oportunitat de futur.

Els mestres i professors que treballem a les Unitats Docents del CE El Segre hem de dur a terme una activitat pedagògica que doni resposta a les necessitats específiques de cada alumne. Alumnes d'entre 14 i fins un màxim de 23 anys que han tingut en moltes ocasions unes circumstàncies sociofamiliars complexes, on es donen importants situacions de risc per a llur desenvolupament, amb trajectòries de vida força inestables.

Des del punt de vista escolar, aquests alumnes tenen majoritàriament un nivell formatiu baix, presenten un fracàs escolar important i, en moltes ocasions, han abandonat el sistema educatiu en edats molt primerenques. A més a més, alguns dels alumnes provenen d'altres països i han tingut una vinculació tardana, o fins i tot inexistent, amb el sistema educatiu català, abans de l'ingrés al centre de justícia juvenil. Tot això fa que moltes vegades aquests nois presentin un fort rebuig per les tasques educatives i no se sentin capaços d'aprendre.

Afortunadament, els docents i educadors podem fer molt per canviar-ho. L'organització i les infraestructures són molt importants, però també ho és el temps, el treball, l'esforç i l'expectativa positiva dels docents. De fet, tal com diu Martin E. Seligman, les expectatives que tinguem dels nostres alumnes són molt importants i tindran una gran incidència en la creació de la seva identitat. Per aquest motiu, és importantíssim recalcar les capacitats i competències de cadascun d'ells. Això ens permet assolir vivències d'èxit i experiències significativament diferents a aquelles que han viscut en altres moments del seu procés formatiu.

DESCRIPCIÓ DEL TREBALL TANT DES DEL PUNT DE VISTA DE LA MATÈRIA OBJECTE DEL TREBALL COM DES DE L'APLICACIÓ PRÀCTICA AL CENTRE EDUCATIU

El producte que us presentem sorgeix del plantejament d'utilitzar el català més enllà del centre i del desig de voler despertar una major complicitat i respecte en l'ús d'aquesta llengua en un entorn quotidià.

Cal tenir en compte que el nostre alumnat prové d'orígens territorials molt diversos i, en la majoria dels casos, la llengua vehicular és el castellà. És en aquest context, i en el marc del Pla de Política Lingüística del Centre Educatiu el Segre, que el claustre es planteja fer quelcom per generar una major acceptació i un major ús del català i, a partir d'aquesta reflexió, neix la idea del vídeo que us presentem.

El primer pas va ser proposar a un grup classe que elaborés la lletra d'una cançó. Les úniques indicacions van ser que fos en català i que en fomentés l'ús.

Els joves que voluntàriament van voler participar en la creació de la cançó, van haver de signar el document de conformitat de reproducció de veu, ja que, més endavant, l'haurien de gravar. Tot seguit, es va tramitar la sol·licitud d'autorització de gravació de veu dels joves, d'acord amb el procediment establert a la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i Justícia Juvenil. Llavors, un cop ens van comunicar l'autorització pertinent, vam començar la gravació.

Els cantants són cinc joves de diferents ètnies i cultures, dos africans, un sud-americà, un d'ètnia gitana i un català. Van escriure possibles lletres, les van posar en comú i, a la tercera sessió, ja tenien la lletra que esdevindria definitiva i l'estil de la cançó: volien que fos un rap.

A partir de la cançó i atesa la potencial difusió que es podia generar vam considerar oportú realitzar un treball sense utilitzar la imatge dels joves i va

sorgir la idea de fer un videoclip utilitzant “playmobils”. Per aconseguir-los es van demanar als diferents professionals del centre i la resposta va ser molt reeixida. De fet, tothom va participar molt en el projecte i vam rebre una gran ajuda en diferents àmbits i etapes del procés (fent mapes, creant materials...).

Per fer el decorat, els alumnes de l'àmbit pràctic de l'ESO de lampisteria van construir un escenari pels cantants del videoclip. A més, a mesura que s'anaven gravant imatges i escenes, anaven sorgint noves idees dels alumnes per realitzar noves escenes.

A continuació, només faltava gravar-ho. Per fer el vídeo, i un cop es disposava de les autoritzacions pertinents, els joves van utilitzar un mòbil, amb el qual anaven fent les fotos. La música es va gravar amb un micròfon i un portàtil, i després es va editar el videoclip.

El nombre d'alumnes implicats en aquest projecte ha estat principalment de 24, duent a terme diferents rols i tasques: 5 joves en la lletra i veu, 10 en l'escenografia i muntatge i 9 en la fotografia i rodatge. Val a dir, però, que aquests alumnes s'han vist sempre recolzats pels seus companys, ja sigui creant materials a les aules o resolent les diferents necessitats que anaven sorgint.

METODOLOGIA I RECURSOS

Val a dir que la idea inicial era més simple i segurament només estava pensada com una activitat complementària. Tanmateix, ha acabat esdevenint una metodologia de treball per projectes interdisciplinària, que ha inclòs diverses competències.

La metodologia que hem aplicat fomenta el treball cooperatiu, el diàleg, la participació i l'autonomia. A més, volíem plantejar-los una activitat que trobessin engrescadora i que els motivés, al mateix temps que aprenien.

També pensàvem que era important recalcar el ressò que tindria l'activitat, ja que pels estudiants és important saber que la seva feina té un sentit, que algú la veurà i que pot tenir un reconeixement.

Un altre aspecte clau era el fet de relacionar els aspectes més acadèmics amb els més pràctics, perquè els estudiants es donin compte de la utilitat i l'ús real d'allò que aprenen a l'aula. A més, els alumnes han sigut sempre els protagonistes del seu aprenentatge, i el rol de l'equip docent ha estat el de guiar i acompanyar.

Amb tot això, volíem afavorir les expectatives d'èxit en un context acadèmic força singular i, de fet, la valoració general del procés ha estat molt positiva.

Els recursos emprats han estat:

- Ordinador amb diferents bases de "rap" gravades on se'n escull una per acompanyar la lletra composta i per l'edició del videoclip.
- Un micròfon per gravar la lletra de la cançó.
- Paper d'embalar i pintures aquarel·la per pintar els mapes d'Àfrica i Espanya.
- Joc de construcció, "playmobils", helicòpter i barca de policia, cedits per diferents professionals del centre.

- Una "patera" de fusta realitzada al taller de manteniment, mapes de l'aula de socials, una caixa de bolígrafs per fer el remolc del camió i lletres de fusta del taller d'impremta.
- Ordinador per realitzar l'escena del *graffiti* a la paret.
- Escenari i *atrezzo* (micròfons, altaveus de fusta, llums) tot realitzat amb estris del taller de manteniment del centre.
- Projector per les imatges que es succeeixen a la pantalla de l'escenari.
- Material del taller de manteniment: fullola recuperada d'embalatges del centre, fusta de palets vells, tira fondos, cola blanca de fuster, cables elèctrics de 2,5 mm. de diàmetre, 1 interruptor, 1 bombeta LED, 1 joc de llums de nadal, 2 frontisses, colorant de fusta caoba, colorant de fusta

wengue, vernís transparent, pintura blanca, pintura negra, pintura daurada i pintura platejada.

- Un mòbil per gravar les imatges.

ESPECIFICACIÓ DE LES APLICACIONS QUE EL TREBALL TÉ EN EL SISTEMA EDUCATIU

Aquest vídeo pretén, com plantegem en els objectius, afavorir una mirada més amable i integradora del català a un col·lectiu que pot tenir, en molts casos, un rebuig d'aquesta llengua, tant pel que fa al seu ús, com als valors culturals que representa.

Al mateix temps, aquest projecte també ens permetia treballar totes les competències presentades al nou currículum: la competència comunicativa lingüística i audiovisual, l'artística i cultural, el tractament de la informació i competència digital, la competència matemàtica, la competència d'aprendre a aprendre, la d'autonomia i iniciativa personal, la de coneixement i interacció amb el món físic i la competència social i ciutadana.

C. EL RESUM DE L'EXPERIÈNCIA

A) DESCRIPCIÓ BREU DE L'OBJECTIU PRINCIPAL QUE ES PRETÉN ASSOLIR

L'objectiu principal que motiva aquest projecte tindria tres eixos de referència, o tres sub-objectius, per dir-ho d'alguna manera.

El primer vol presentar una feina més enllà del nostre centre perquè esdevingui una motivació més en la tasca diària del nostre alumnat i, alhora, una experiència positiva pel fet que algú, més enllà del context on realitza la formació, pugui tenir a les mans i valorar, si s'escau, la feina presentada.

Un segon sub-objectiu pretén donar a la nostra llengua pròpia més protagonisme en el context del nostre centre. Observem que s'ha evolucionat molt en aquest sentit i que s'està aconseguint un major ús del català com a llengua vehicular entre els menors i joves, així com també una major producció de textos en català. Cal dir, però, que tot això no s'ha aconseguit només amb aquest projecte i s'han fet altres accions per treballar aquesta "presència" i "normalitat" de la nostra llengua pròpia en el centre.

Finalment, el tercer sub-objectiu vindria a referir-se a la utilització i valoració dels mitjans audiovisuals per afavorir la comunicació i fer arribar arreu tot allò que siguem capaços de generar i entenguem que valgui la pena compartir i ensenyar al món. Així doncs, volem que coneguin i s'endinsin en el món audiovisual creant productes visualment atractius i que prenguin consciència de la força dels recursos tecnològics audiovisuals.

B) DESCRIPCIÓ BREU DEL CONTEXT ON ES DESENVOLUPA

El context on es desenvolupa l'experiència és en les Unitats Docents adscrites al CE El Segre, on mestres i professors, d'acord amb la Resolució del Departament d'Ensenyament per la qual s'aproven les instruccions per al funcionament de les Unitats docents dels centres educatius de justícia juvenil del Departament de Justícia, tenim l'encàrrec de donar suport educatiu a l'alumnat per afavorir el desenvolupament i la continuïtat del seu procés d'aprenentatge i la seva vinculació amb el centre educatiu d'origen.

També es desenvolupa en els tallers, on els monitors de formació ocupacional, entre altres, implementen l'àmbit pràctic del Programa de Diversificació Curricular autoritzat mitjançant la Resolució del Director dels Serveis Territorials d'Ensenyament a Lleida, de data 18 de juny de 2010.

L'alumnat que assisteix a les Unitats Docents i als tallers són menors i joves d'entre 14 i 18 anys, i excepcionalment de fins a 23, als quals un jutge ha imposat una mesura judicial d'internament, motiu pel qual no poden assistir als centres educatius ordinaris.

Les activitats d'ensenyament i aprenentatge tenen com a referència el marc curricular de l'Educació Secundària Obligatòria i tenen un caràcter preferentment globalitzador i potenciador de les habilitats funcionals i d'inserció laboral i social.

La mesura judicial té una temporalitat ajustada en el temps i la nostra intervenció s'ha d'ajustar a aquesta durada prevista.

C) DESCRIPCIÓ BREU DEL CONTINGUT

El videoclip que presentem vol representar el procés migratori i tota la seva complexitat, que ho singularitza amb la immigració nord-africana. Vol també fer-nos entendre la vesant acollidora de Catalunya i l'oportunitat que suposa el créixer en aquest país.

Tot això conduït pel que vol ser un videoclip d'un grup d'immigrants que han esdevingut famosos i canten en català. Això dóna un gran valor a la nostra llengua, que adquireix un rol molt significatiu i important.

Tot plegat una ficció, però que és present en l'imaginari de molts nous nadius.

D) MATERIAL AUDIOVISUAL COMPLEMENTARI

Us adjuntem l'enllaç on està penjat el nostre vídeo a la XTEC:
<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat/recursos/>